

ESZTERGOMI UJSÁG

VEGYES TARTALMU HETILAP.

A HELYBELI LÖVÖLDE ÉS TÖBB INTÉZETNEK VALAMINT A BARSII
GAZDASÁGI EGYLETNEK KÖZLÖNYE.

Megjelenik e lap minden héten egy-
szer; vasárnaponkint.

Szerkesztői szállás Buda-útezőn
Palkovics Ignác-féle 495-ik sz. a. ház-
ban hová a kéziratok s előfizetési
pénzek küldendők.

KIADÓ, TULAJDONOS S FELELŐS
SZERKESZTŐ :

SÁNTHA IGNÁCZ.

23. SZ.

Előfizetési feltételek:

Félévre 3 ft — kr. o. é.
Negyedévre . . . 1 " 50 " " "
Egy hórá — " 50 " " "

Egyes szám 15 kr. o. é.

Hirdetmények a legjutányosabb áron
vétetnek föl.

Ő Felsége — nemzetünk iránti — kegyességének újabb tanuságát eléggé bizonyítják vá-
rosunkban olvasható azon falragaszok — melyek szerint

**Ő Császári s Apostoli királyi Felsége legkegyelmesebb Urunk s Kirá-
lyunk hazánk fővárosát Buda-Pestet legmagasabb jelenlétével szeren-
cséltetni méltóztatandja.**

Ő Felsége egy udvari külön vas-uti sebes vonaton utazand.

A közbeneső vasuti állomásokon ünnepélyes **hivatalos fogadtatások** — me-
lyeket egyébként Ő Felsége e legmagasabb utazásában mindenütt mellőztetni kíván
— **nem történhetnek ugyan**, de a Felséges Urunk s Királyunkhozi mindnyá-
junk híu ragaszkodása, dynasticus érzülete, és azon nagy lelkesedés, melyel egész
nemzet szeretett Királyunk Hazánkban megjelenését epedve várja, megragadtatja
velünk e szerencsés alkalmat; miszerint azon néhány percz alatt is — melyeket
Ő Felsége legmagasabb utjában az Esztergom-nánai **pálya-udvarban** töltend —
hűségünket, szeretetünket, bizalmunkat, ragaszkodásunkat és legmélyebb hódola-
tunkat, egész családi otthonossággal mindnyájan nyilvánítsuk és kittüntessük.

Örömteljesen várjuk mi is — a minden hivatalos jellegtől ment; és így csupán híu
magyar nemzete körében néhány napot tölteni óhajtó — Felséges Urunkat, és őszinte fiui
csatlakozással üdvözöljük szeretett hazánk földjén Ő cs. kir. Apostoli Felségét.

Legfőbb óhajtásunk pedig: hogy ezen boldogító esemény iránt városunk és közelvidékünk
t. olvasói azon szerint legforróbb érdekeltséggel viseltetvén; hódolatteljes és szíüünköl önkényt
fakadó örömiüket — a legdiszesebb diadalkapukat fölülmuló — legszámosabban megjelent
tisztelgőknek tömör sorfalával, a közérzület e leghüebb nyilvánításával; övezzék körünkben
érkező Fejedelmünket.

Azzal mutatjuk meg, hogy nemzetünk hagyományos jelleméhez — mi a Fejedelem leg-
magasabb személyéhez loyális ragaszkodás — *hívek következetesek* vagyunk. De ezt sugallja, az
óhajtott nemzeti kibékülés nagy művének létesítése tekintetéből az ildomosság is.

Lengessük tehát mindnyájan a béke leghüebb olajágát, a hűség és őszinte szeretet jelvé-
nyét; nyilvánítsunk — Fejedelmünk iránt — himezetlen lovagias legfőbb ragaszkodást és
hódolatot.

Szerk.

A ló. *)

Közli:

Sárvár y Andor.

Ez egyike a leggyorsabb, leghasznosabb és legszebb házi állatoknak. A ló az egy *patájvak* közé tartozik, s egyetlen ismert osztályt képez; eredeti hazája az óvilág, s a legrégebb kortól mai napig mint deli természetű erős délczag bátor és tanulékony állat említettik.

Az amerikaiak *szarvtalan szarvasnak* mondták; s alapvonalaiban csakugyan sokban emlékeztet arra: csakhogy futásra termett karesu alkata a lóban tömött s aczélos idegességben mutatkozik. Ajka növényrágásra van hivatva; sima rövid szőre a nyakon kellemes sörénynyé, faránál gazdag bojtos farkká idomul; erő futás és kitartásra termett lába szarvtömegben végződik, mely *patának* mondatik, s ily tömeg egy van ugyancsak mindenik lábán, de ugyanannak fölötté más kifejletlen bőrkeményedés is mutatkozik. Nagysága színzete nagyon változó, legegyszínűebbek Ázsia lovai, az afrikaiban foltok csíkok látszanak. Életkoruk a bánásmódtul függ, a jól tartott ló elél 40 esztendeig is.

E nemes és hasznos állat már a legrégebb időben szelídített meg és alakított ma már nem mellőzhető házi állattá: most az egész föld kerékességén hűséges társa az embernek; vele dolgozik és harczol, helyette fut, hordja terhét, s élethalál küzdelmében sem hagyja el.

Eredeti hazája nem ismertetik.

Amerikába, Ujhollandba s a Jóremény fokához úgy szállítottát, Középázsiaiban s Uraltólegész a japáni tengerig ma is igen sok vad ló találtatik: ezek kisebbek a közönséges lónál, sörényök rövidebb, fejük nagyobb, farkok kurtább, színezetök fakó: nincs meg bennök amaz életvidorság, bátor tekintet, nemes magatartás, ruganyosság, s ama harczias deliség, mi a mi lovainkat annyira jellemzi annyira kapós és kedvessé teszi; valami lankadság alattomos butaság tétlen erőtlenség ömlik el rajtuk, s inkább öszvér mint lóalakot mutatnak.

Epen nem tulságos az állítás, mely szerint bőriükért vadásztatnak, s érette 2—3 tallért kapnak, nálunk a legsatnyább lovak is különbe.

Ezen lovokról nem lehet világosan tudni: nem származnak-e eltévedt harczlovaktól, minők Délamerikában *Laplata* folyótól kezdve egész *Patagoniáig* mais csoportosan találtatnak?

Annyi bizonyos, mikép a ló házi állataink közt első helyen áll, s mert hol csak ember van, ló is majdnem mindenütt tápláltatik, bizvást világlátnak mondhatjuk.

Gondozás ápolás és égalj következtében a ló i fölötté változik.

Szin jellem nagyság alak képesség is ép oly fa tszó változatosságban tűn föl a lóban mint az eb-

*) Mutatványul egy nagyobb terjű természetrajzi műből.

ben: de kötelességét és hivatását az utósó taligalótól az első paripáig mindegyik pontosan és hiven teljesíti, s az eredeti büszkeség és bátorság a legelcsigázottabb fajon is látható. A széllel bélelt szecskahombár ép úgy ló, mikor annak lennie kell, mint a széllel versenyző csődör.

Nézd p. a mént, mintha érzeből öntve vagy márványból faragva lenne. A büszke fej a beszélő szem, a nyilt homlok, apró játszó fülei, a magasra emelkedő mindig arányosan és idomosan növekedő sörényes nyak, az erőteljes széles szügy, a sima teli test, az izmos bonczok, a hatalmas legyező mindannyi jellege egy cselekvő erőnek, mely törhetlen patájban mindent letaposó bunkóban fejlik ki. Ha lábait vizsgálod a leggyorsabb futásu zergére kell gondolnod: ha izmai szépséges egybeolvadását nézed, szemedbe kell ötlennie repülő ruganyos idegzetének, melynek következtében gyors futása és kapálása közt a hallgatónéma föld is megszólamlík.

Már a római költő is dörgéshez hasonlította a lórobajt, *Schakespeare* pedig magas költőiségben így szól: a föld dalát zengi, midőn a ló lába érinti.

S valóban ez állatról csak annak lehet tiszta fölfogása: ki azt látta fékezetlen szabadságában a lobogó sörénnyel a fennen hordott farkkal a duzzadt kifejezésteljes életerővel; midőn nyerítve futja be a tért, s villámgyors nyargalása után hirtelen megállapodik, merész nagy tekintetét körülhordja, orrlyukait megnyitja, horkol, s mintegy meri a léget, hogy általa beltüzét fékezze.

Aztán ismét megindul, körülnéz, s egész öntudatos büszkeséggel lépdegél; most megáll, a lovaszt keményen megtekinti, s kényelmes nyugalommal tovább legelész, még e kellemes megállapodásában is erőt s büszkeséget párosítván minden léptében, még ropogós bátor harapása is beszélő merészségre mutat. Ki ily helyzetben látta szemlélte a lovat, lehetlen, hogy azt ne szeresse.

Hibázna azonban és fölötté nagyon hibázna, ki azon egyoldalú ismeretnél állapodnék meg: hogy a ló igen jó futó állat.

Ritka állat bir annyi nemes tulajdonnal mint a ló.

Hű, hálás, tanulékony, értelmes, velünk érez, ismer bennünket, emlékszik ránk és tetteinkre, jó urát évek mulva is megnyeríti. Vele bánójával el-sétál, szavát megérti, teljesíti, parancsának engedelmeskedik: tánczol, ugrik, lassan lép, megállapodik, indít, jobbra balra fordul amint irányoztatik.

Vontat ekét, szekeret, álgjut, hajót, czipel batyut, s alig lépsz kettőt, látod a másikat lovardában, hol bámulatos ügyessége és tanulékony-sága következtében ezer meg ezer nézőt gerjeszt csodálásra.

Szeretem hinni, mikép a ló legszebb tánczát huszár alatt járja.

Nincs kivetköztetve tetsző természetiességéből, nem látszik rajta erőtetett mesterkedés, de

munkálata sem lankasztó; s így az életvidorság a természetes ösztön a tetszelgés minden léptén minden ugrásában valami sajtóságos összeolvadottságban tűn föl. S mert a huszárlónak ily műtékre alakja is nemcsak alkalmas sőt ajánlatos; a huszár pedig rendesen szép deli vitéz: úgy lépdegél vagy tánczol alatta a paripa, mintha mindkettőnek büszkesége, mintha mindkettőnek bátorsága egygyé olvadt volna.

Mit szóljunk a versenyekről?

A nemesebb fajnak ismeri ott mindenki egyszerű diadalait; de tudvalevő dolog a közönséges fajtabelieknek kiváló törekvése is.

Ezeknél hiányzik ugyan a *jel, hang, érintés és nyomás* megértésére begyakoroltság, de nem hiányzik bennök az akarat a nemes tűz. Ismerik gazdájokat, értik szavát, s mintegy felfogják a kihívó versenyt, melynek megfutására küzdhomokra vezették.

Mint nem betanult állatoknál hiányzik a szabályosság a rend, de ha futásnak kerekednek, szikrát hány alattok a patkó, az időhuzammal nem igen bocsátkoznak alkuba, hanem vágatnak míg czélt érnek.

Hát a harcparipa!

Van-e ennél hivebb bátrabb kitartóbb? van-e melynek magatartásától határozottabban függ élet és dicsőség! van-e, mely oly hiven oszson meg velünk életet és halált?

Pattog a fegyver, durrog az álgyu, csörög a kard, patakban foly a vér, hullákon romokon tapos keresztül, minden nyomon tüzzel találkozik: ő mitől sem borzad vissza. Nyugottan sőt öntudatos bátorsággal halad előre, s meg nem állapodik, míg vagy győz, vagy elhull.

Mintha tudná, hogy vagy diadalra viszi bajnokát, vagy sértett vitézt hurezol hátán; ott büszkén tombolva halad előre, s mintegy lovagjával együtt vivni látszik: itt csöndesen nyugodtan megadólag lépdes, mintha azt akarná mutatni, e férfiú eleget tett magáért, adjatok helyet, hagy vigyem oda, hol sebeire enyhülést nyerend.

A gépek körüli foglalkozás sem utósó jelenés az igen sokat kifejező lóéletből.

Kiszabott határozott és kimért minden lépés, minden mozdulat; már itt erő és kitartás a fődolog, vak engedelmisség a hivatás, nélkülözés a sors, és föltétlen megadás a kötelesség. S a nemes állat e körben is csak oly főhajtó mint amely büszke főnebb, a foglalkozásában is oly pontos oly használatos mint a kürt fülsértő ordításában!

A ló nemcsak magán fogatban rója le kötelességét.

Az Oláh 15-öt is befog, nálunk a legközönségesebb a két és négy fogat.

Ha kissé összeszokottak, misem zavarja meg őket. Vontathatsz velök társzekereket, huzass velök vagónokat, vagy alkalmazd őket repülő hirtők elé: csak birj velök, csak ügyesen kormányozd

őket; ne félj, hogy akár málhádban, akár magadban kárt okozzanak. Egyik is másik is foglalkozásba beokul, s úgy elballag rakott szekered előtt, mint amily robogva fog vágatni könnyü kocsiddal.

Nincs nemesebb foglalkozása a lónak, nincs ajánlatosabb szolgálata, emberrel határozottabb összeköttetése nincsen, mint midőn lovag ül hátán: vigye ezt azután békés sétautján, vagy vigye őt határozott vérkiüzdelemre, az azután mindegy.

Hűsége, ereje, ügyessége itt tétetik próbára.

Egész sora áll előttünk a mondáknak és adomáknak, melyeknek értelménél fogvást majd diadalra vezette a hőst, majd egyedül lova ügyességének köszönhető sok vitéz életét. Hadjáratok csomó számra tüntetnek föl ily jelenségeket; a ló ugyanis sejtí a veszélyt, ovja a lovagot, vele rohan a tűzbe, vele küzd; s ha elhullott, megáll szomoruan mellette, csakhogy nem panaszol, csakhogy nem sir; hisz annyiszor szólítá őt ura nevérol, annyiszor megsimogatta, kedvencz falatokat nyujtott neki, és elhagyottságokban hányszor beszélgettek együtt!

Ki fogja tehát roszalni azok tetteit, kik kedvencz lovaikat leföstetik, kifaragtatják; vagy kimagyarazza balra N. Sándornak tettét, midőn az, világhírű lovának Bukephalusnak nevérol egy általa emelt városnak nevet ad, s azt Bukephaliának mondja? Hisz ez hordá őt diadalról diadalra, ez különbözteté meg őt már gyermekéveiben, döntő csatáinak legszebb kivitelét ennek köszönhető!

Annál szebb a ló, minél természetesebb alakban tűn föl.

Pipere sallang nem disziti a lovat, izma ereje déleziessége, akár természetes büszkesége akár betanult magatartása a szem előtt annál kecsesebb alakban tűn föl, minél pongyolábban öltöztetik. A ló külsején nincs semmi, mit földni takarni kellene; tehát fölösleg oly disz, mely természetes szépségeit csonkítja.

Mikor? s ki által lőnek szolgálatra alkalmazva a lovak? azt kisésem tudja; ha azonban meggondoljuk, mennyi vadságot és szilajságot képes kifejteni a ló, épen nem csodáljuk: ha a mythos az első szelidítőt félistenek közé számítá. A tény mindenestre az emberi merény diadala.

A ló minden tekintetben nemes állat, s más fajoktól már az által is nagyon megkülönbözteté magát: kogy előre nyomott füle feje közepét soha meg nem haladja, s hogy farka töttől kezdve mindig hosszú szőrrel van földve. — Hajdan Europa ép úgy el volt lepve vad lovakkal, mint ma Közép-ázsiaiban található. *Varro* állítása nyomán voltak vadlovak *Spanyolhonban*, *Plinius* szerintéj szakon egész csordák tanyáztak, *Smith F.* bebizonyítja, mikép középkorban *Porosz* és *Lengyelhonban* aztán *Dania* és *Sziléziában* nagyszámu vadlovak találtattak; 50 év előtt még *Sardiniában* is láttak vadlovakat. — *Középafríka* nem alkalmas lótenyésztésre, *Délafríkában* is hamar elhullanak, *Dél-amerikában* csordákkint tombolnak szabadon; a

Spanyolok 1537-ben visszavonulni kénytetvén, a magokkal vitt lovak közül sokat hátrahagytak: visszatérvén pedig 1580-ban mint *Azara* beszéli, egész csordáit látták az elvadult lovaknak, melyek annyira elszaporodtak, mikép egy-egy tömegben 10,000 darabot is láttak, melyek a száraz időszak beálltával hihetlen szilajsággal tombolnak szerte, keresvén vizet vagy mocsárt, melyre ha valahol rábukkannak, vad mohosággal rontanak bele az első az utóbbiak által többnyire agyontapostatván.

Ha az ily lovak szelidítettekre bukkannak, azokat is magokkal ragadják; hozzájuk nyargalnak, körülfogják őket, barátságosan nyeritenek, s addig ujongnak míg velük együtt elszöknek. Színek barna vagy fekete, de sem nem oly szépek, sem nem oly jó futók mint a szelidek, és könnyen megnyerhetők. Pampas fensíkjaiban igen sok a gazdákkal bíró szabad ló; egy-egy tulajdonos 5—6000 darabot is számlál, mindegyiknek megvan a maga bélyege, s midőn használatra akarja őket fordítani, *lassoval* fogja meg. E fogásmódot látandjuk alább; a fölös szám kivált hadjáratok alkalmával eledelre fordítatik. *Darwin* Rosas tábornokkal *Rio Colorado*nál találkozott, ennek minden távolabbra küldött hadosztálya egy-egy csomó lovatt vitt magával a csapatoknak eledelül szolgálódot. Az éjszak-amerikai Indiánok lovai mint *Wizliczenus* megjegyzi — Mexicoból származnak, s igen tartós állatok; ha ott nincs lova valakinek, lop, a lólopás előttük becsületes dolog. Egész társaságok alakulnak egygyé, s hónapszámra is oda kószálnak a vidéken,

míg a szomszéd gyarmatok csordáihoz hozzáférhetnek, ezeket aztán körülfogják, s egy lábíg elhajtják.

A *Tatórok* lovairól *Schlatter* D. kimerítő értesítést ad.

A tatárlovak mond közép nagyságúak, orruk egyenes metszetű, nyakok merev és vastag, lábok vékony és könnyű, patájok nagyon kemény; színek majd barna, majd fakó. A ló kedvencz állata a Tatárnak, mindannyiát megbélyegzi s inkább lovaglás mint vonásra használja. Husát megeszi, tejét megiszsza, bőrét ruházat és szerszámokra fordítja, sörénye és farkából kötelet szítát készít. A házi lovak istállóban tartatnak, széna és árpával tápláltatnak; a szabadok télen is kiűn tanyáznak, s magok keresik néha a hó alatt eledelöket.

(Folytatjuk.)

Ausztria borára.

(Epigramma.)

Mért, ha iszom belöled vén Ausztria szürtebor, álmos Mámornál egyebet nem tudok érezni, mért Nem buzditsz szerelem s zokogó vigadásra? Hazámért Halni csatában a vágy mért nem serken erőd *)¹⁾ Ihletétől? ²⁾ Érttem: Mert vesszöd nem tüzes ajkú Hunnia lánya kötö egybe; a pásztori sip Méla „Repülj fecském“-je se rezge körösztil; És honomért kiomolt vérbe nem áza töved.

Ipolyvölgyi J.

^{*)¹⁾ ²⁾ Ha az alagya akar lenni, akkor jaj Tibullnak; ha pedig élcz, legyen költői alakja. Szerk.}

TÁRCSA.

De Villeneuve-Trans Helion,
zuáv altisztnek élete és halála. Irta gróf de Ségur
Anatol, a francia államtanács tagja.

Franziából az V. kiadás után.

(Folytatás.)

De Villeneuve Helion a bámulat és szeretet érzetével karolta át anyját, és a gyermeki kegyelet csókjaival árasztotta el; azt mondotta neki, hogy most másodizben nyert tőle élelet, hogy mindezen, mind a más világon biztosította boldogságát, midőn lelkiismeretének szavát engedte követnie; ő azon észrevételt is tevé anyjának, hogy ő maga is azt hiszi, miszerint ez elhatározásával lelki üdvössége van egybeforrva, és végre megígérte neki, hogy azon isteni hithez mindvégig hü maradni fog, mely őt ez áldozat hozatalára bírta, hogy úgy fogja szeretni lelkét, miként ő szerette, hogy mint jó keresztény élni, küzdeni és — ha kell — megis fog halni.

Ez ünnepélyes percz döntő volt de Villeneuve Helion jövőjére nézve; és habár az isteni Gondviselés titkos végzése folytán földi jövője meg is rövidült, de siron tuli léte biztosítva lön. E napon az anya és fiu kettős áldozatot hoztak, mely az emberek és az angyalok emlékére valóban érdemes: ez a kötelesség érzetnek s a lelki

ismeret szavának fiu kegyeletét áldozza föl; az saját boldogságát sőt az anyai szeretet titkos sejtelmében fiának földi életét is áldozatul hozza halhatatlan lelkének üdvösségeért! Nem lehet képzelnünk nagyobb önfelédést, nem az egoismustól mely csaknem minden szeretetben lappang, tisztább szeretett, nem tökéletesebb önfeláldozást; és ha egy kevésbbé keresztényies értelmű és gyengébb lelkületű anya az ilyen áldozatot tulságosnak találva attól szívében visszarettenne, azt mondanám neki, hogy elmélkedjék Szüz Mária az anyák e leggyengédebbikének és legszentebbjének áldozatáról, melyet akkor hozott, midőn a kereszt tövénél állva, meghalni látta fiát és Istenét! Igen, a kalvária az, hol minden önfelédés, minden önfeláldozás, minden önlegyőzésnek kiapadhatlan végtelen forrása vagyon! Itt a kalvárián meríti a természet határait meghaladó önfeláldozásra a szükséges erőt!

Ez 1855-ki márczius havában történt Sebastopolnak ostroma minden számitáson fölül hosszúra nyult, és a krimiai hadjárat naponkint nagyobb mérvben terjedt. Marseille- és Tonlonból új meg új ezredek indultak egymásután Konstantinápoly felé. A császár, ki e hadjárat tervezetét szötte, és ki e roppant háborunak tereül csak is Krimiat jelölte ki, azt akarta, hogy ujonan szervezett

katonasága a harc tüzeben próbára tétessék, és a keleti háboru dicsőségében részt vegyen; ő tehát az ezredeket egymásután mind átszállította. A gyalog ezredek csaknem mind elhagyták már Franciaországot: a sor most a lovasságra jött. Azt mondják, hogy a császár elhatározta volt magában személyesen venni át a hadi főparancsnokságot, és a harcvágytól égő ősrégi ezred volt kíséreteül kijelölve.

Már az elutazás napja is kivolt tűzve, és de Ville-neuve Helion nyolcz nappal e határidő előtt mint közlegény állt be az imént említett ősrégi ezredbe; nagy örömmel vette föl a katonai egyenruhát, kívánatainak és szeretetének e kiváló tárgyát. Amint az ezredbe lépett páratlan buzgalom- és lelkesültséggel látott teendőihez, minden unatkozás és visszatetszés nélkül végezte el pályájának legnehezebb és legfárasztóbb kötetmeit is, és kedélyesége s ügyes volta által az ezred legöregebb hadfiait is bámolatra ragadta.

(Folytatjuk.)

Városunk mozgalmái.

— A Főmagasságu bibornok érsek Ő Eminenciája a N.-szombati érseki főgymnasium örökítésére 200 ezer o. é. forintot kegyeskedett az esztergomi főkáptalan kezeibe s alapítványi gondviselés alá letenni. Ezen fejedelmi áldozat csak Pázmány és Széchenyiek áldozataiba találja párját.

A nagyszombati polgári elüljárók követése tiszteletteljesen jelent meg Ő Eminenciájánál biboros érsek Atyánknál, kebelükben tett nagyszerű eme alapítványért méltó háláját leróni. Kik egyszersmint szerencsések valának szives vendégszerető asztalánál is helyet foglalni.

— Ő Főmagassága — mint értesültünk — holnap megy le Budára, másnap Ő Felségénél jobbágyi mély hódolatát teendő.

— E napokban Pater Grasseli a minoriták szerzetének tagja és a római rendgeneralisának titkársa időzött városunkban, a Basilika nevezetességét megtekintvén, Ő Eminenciájánál is tiszteltget.

— *Felhiva érezzük magunkat közhíré tenni* — a bécsi és fővárosunk lapjaiban megjelent — azon hir valótlanságát, mintha fő Forgách Ágoston gróf püspök és főispáni helytartó ur ő mlsága Esztergomból e hó 29-én Bécsbe érkezett s onnan Romába utazott volna. Ő méltósága jelenleg Esztergomban van, és csak e hó közepe táján szándékozik fürdőkbe távozni, néhány hetet azokban töltendő.

— Legbiztosb kufforrás után van szerencsénk értesíteni a t. cz. közönséget, miszerint Ő Eminenciája — folyó hó 6-án — Ő Felségének Nánán történendő keresztül utazása napján — e szép alkalmat örömmel ragadva a nagy **Duna hidján** vámmentes átjárást, — személy különbség nélkül, mindenkinek — kegyesen megengedni méltóztatott.

— *Mult hó 26-án* Pestre utazó gr. Zichy Rezsőtől a gőzhajón Esztergom és Vác között két uti táskát loptak el, melyekben készpénzben ezer kétszáz osztrák forint, ékszerekben pedig 10 ezer

forinton felüli érték volt zárva. Mint a fővárosi lapok írják három gyanus egyén már befogatott, a valódi tettes azonban még nem került kézre. Városunkban elterjedt hir szerint — sajnos — egy helybeli és pedig tehetős izraelita 18 éves fiára L. A.-ra nehezül a gyanu, s mint többen mondják Győrött már el is fogatott volna.

— *Városunk polgárának* A. F.-nak kertjében egy rózsza törzs szép példánya látható; csak 600 viritó rózsza van rajta. Méltó a megtekintésre.

— Nem csekély megütközéssel vagyunk kénytelenek tapasztalni, hogy a vizivárosi Lencz-féle — ujonan épített — ház előtti téren a közlekedés legnagyobb hátrányára igen sok föld és kő van összehalmozva. Holott az illető hatóság — mint értesültünk — e halmoknak eltakarítását már elrendelte. Felkérjük azért miis az illető háztulajdonost ebbeli kötelességének mielőbbi teljesítésére.

— *Gyufávali történt szerencsétlenség.* Mult héten Szobon három gyermek — a mezőre menő szülők által egy szobába záratván, — a házat magára gyújtotta, és mielőtt a segély megérkezett volna, a láng áldozatává lőnek. Ime egy új figyelmeztetés — bár minémű — ovodának minden községbeni létesítésére.

— *Kispiacson* a sokszor említett téren, mult héten a nagy tolongás között, két lovas szekér egy személyt majdnem agyongázolt. Hát már csakugyan semmi áron sem lehet e téren rendet behozni (?)

Lövöldénkről.

1865-ik év május hó 28-án tartott társas lövés alkalmával történt lövések.

Havas István feketé mező 1. k. Nagy Ferencz f. m. 2. k. Lieb József f. m. 2. k. Viola István f. m. 3. k. Schvarcz f. m. 1. k. Kruplanicz Kálmán f. m. 2. k. Ftter Lőrincz f. m. 2. k. Einzinger József f. m. 3. k. Nagy Ferencz f. m. 1. k. Kruplanicz Kál. f. m. 1. k. Pongrácz Sándor f. m. 3. k.

Juniushó 1-ső napján tartott társas lövések közül legjobbak voltak.

Pongrácz Sándor f. m. 1. k. Kruplanicz Kálmán f. m. 1. k. Nagy Ferencz f. m. 1. k. Kamocsay Károly f. m. 1. k. Etter Nándor f. m. 2. k. Szerencsés Mihály f. m. 3. k. Szaller Imre f. m. 1. k. Muzsik Alajos f. m. 2. k. Lieb József f. m. 3. k. Einzinger József f. m. 1. k. Schwartz Antal f. m. 2. k. Meizmermann József f. m. 1. k. Dr. Fischer f. m. 1. k.

Levelezés.

Révkomárom május 30-án.

T. Szerkesztő ur! Tollat ragadok, hogy megírjam örömünk okát. Hogy ne is örülnénk mikor a hazaszerte köztisztelet, szeretet és kedvességben álló Biboros Főpásztorunk Herczeg Primás kegyes Érsekatyánk Ő Emi-

mentiaja apostoli látogatásával szerencsételtetett bennünket? — Már annak híre is, hogy Főmagasságu Érsek-
atyánk május 25-én nálunk a bérmlás szentségét fogja
kiszolgáltatni, örömmre villanyozta föl városunk öregjét s
apraját. — Örömről teljes lön, midőn Ő Eminentiaja má-
jus hó 24-én esti 6 órakor főt. Schirgl András pápai prae-
latus s komáromi főesperes, gr. Nyáry Rudolf oldalkano-
nok s gr. Pongrácz Adolf levéltárnok s altitkár ő méltó-
ságaik kíséretében friss egészségben köztünk szerencsés-
sen megjelent. Ő Eminentiaja utja megyénk s városunk-
ban valódi diadal ut volt. Megye határján a csaknem rég
május 21-én hivatalába ünnepélyesen beigtatott tek. Szü-
ry Lajos első alispán ur által fogadtatván, megyei bande-
riumtól a város területére vezetett; itt a városi tanács
élén tek. Rovács Ferencz polgármestertől üdvözlötven
s körülvetetven fényes városi banderiumtól, a tiszteletére
emelt s „Üdvözlégy Biboros Főpap Nemője Hazánknak, —
Herczeg Érsekatgánk, Nagy-Kéri Scitovszky!“ felirással
díszlő kapu alatt a nemes czéhtestületek, az ifjuság s a
hívek sorai közt elhaladva az Ég, rég óhajtott üde erővel
biztató dörgései, a harangok ünnepies zugása, a sok nem-
zeti lobogók öröm lengése, s ezerek üdvkiáltásai közt a
főtemplom elébe járult. Itt leszállva kocsijáról, s magára
öltve karingjét s érseki mantiletjét, miután előbb a hely-
beli plebános főt. Paunácz Mihály prépost ő nagysága ál-
tal üdvözlötetett, a templomba vezetett, mi közben cho-
ruson a helybeli dalárda egylet, négyes hangban az „Eccl.
Sacerdos magnus“ dallamot éneklé. Ennek végével az
összes hívekre apostoli áldást adván, körmenetileg a ple-
bániai épületbe vezetett. Ezután fogadá a tisztelgők
hosszu sorát, u. m. a katonai, megyei s városi hatóságok-
kat, élükön Lilia várparancsnok ő excellentiájával s Lip-
tay Gyula főispáni helytartó s királyi biztos öméltóságá-
val. A főtitiztelendő klerust helybeli plebános s prépost
ő nagysága mutatá be Ő Eminentiajának. — Este a ma-
gas vendég tiszteletére a város főutczája kivilágított s
dalárda egyletünk örömdalokat zengedezett. Május 25-én
Ő Eminentiaja reggeli 8 órakor mélt. Schirgl András s
nagys. Paunácz Mihály infulátusok ténykedése s teljes
papi segédlet mellett ünnepélyes szent misét szolgált ez-
után megáldá az új nagyszerű 56 változatu orgonát; a
néphez kenetteljes beszédet tartott, mire a bérmlás szent-
ségét szolgálta ki. 1823-t avatván föl a hit bajnokaivá. E
terhes apostoli működését Ő Eminentiaja délutáni 1/2-ig
oly kitartó buzgóság s lankadni nem tudó ifju erővel
végzé, miként látva a 80 éves biboros s érdemkoszoruzott
agg főpásztort ily fáradhatlanul működve viselni a nap
hevét és terhét, lehetetlen volt a megindulás könyeit el-
tojtanunk. Oh kitudná megszámlálni a könyüket, melyek
az arcokon gürdültek alá, s a buzgó fohászokat mik Ő
Eminentiajájért az égbe röpitettek? Mi legalább szívünk
mélyéből fohászokdunk: „Domine salvum fac Antistitem
nostrum Joannem; Dominus conservet eum, et vivificet
eum et beatum faciat eum in terra!!!“

Délután 2 órakor a plebániai épületben mintegy 36.
teritékü diszebédet adott a helybeli plebános és prépost
ő nagysága, melynél jelen voltak a katonai, megyei, vá-
rosi hatóságok, a helybeli s vidéki főt. papság. Az állo-
mások sorát megnyitá a nagyságos házi gazda, éltetven

Bibornok Hg. Primás Ő Eminentiaját. — Ő Eminentiaja
ő cs. kir. apostoli Főlségeért emelt poharat; ezután él-
tette a jelen volt Lilia várparancsnok ő excellentiáját,
Ruff tábornok, s Liphay Gyula főispáni helytartó ő méltó-
ságaikat, a megyei s városi tisztikart, a házi urat, s a
főt. klerust. Nem csekély mértékben emelék a disz-ebéd
fénét, s növelék Ő Eminentiaja örömet az áldomások köz-
ben belépő fehér ruhákba öltözött, s kék szalagokkal dí-
szített kisasszonyok; kiknek egyike, Kégly Ludmilla kö-
vetkezőleg üdvözlé a magas vendéget:

Főmagasságu Bibornok Herczeg Primás
Kegyelmes Érsek Atyánk!

1.

Gyöngé szívünk rejtekében
Mennyei tűz lobog mélyen;
Melylyel a Szent Lélek maga
Hiveidre leszállt vála,
A nagy szentségnek általa!

2.

Tudjuk, hogy bajos az élet;
A gyöngé szív hamar téved!
De mi oly boldogok vagyunk;
Erős hit a diadalunk;
Azért hálát riad dalunk.

3.

S Te, kit Isten azért éltet
Hogy vigasztald a bus éltet:
Érsek Atyánk, drága Fejünk!
Óh élj soká s tégy jót velünk
Győzd le ami közellenünk!!!

Ő Eminentiaja ez ártatlanokat igen kegyesen fo-
gadta, s leereszkedő nyájassággal beszélgetett velök. E
nap emléke s Ő Eminentiajának hozzájuk leereszkedő
atyai szivélyessége felejthetetlen marad előttük, s mind-
nyájunk előtt.

Ő Eminentiaja apostoli munkáját folytatandó, még
az nap délutáni 4 órakor vidám kedélyel ugyanazon fény
s pompával a melyel fogadtatott, áldás kívánatainktól ki-
sértetve, Nagy-Megyerre távozott. Érzelmeinket hiven
tolmácsolta a másik diadal kapu eme fölírása: „Ég áldása
veled kedves Főpapja az urnak! Áldást hintni jövel, hived
hálája kíséren!“ — Nagy megyeren, hol Ő Eminentiaja
gr. Valdstein János ő méltóságától mint kegyurtól igazi
magyar szivességgel s valódi mánási fénynyel fogadta-
tott, május 26-án 800-nál többet bérmlált meg: s még az
nap délutáni 5 óra tájban Komáromon keresztül Bajesra
utazott hol május 27-én Udvardon pedig 28-án bérmlált.
Isten angyalai vezéreljék utjában a fáradhatlan buzgalmu
s szeretve szeretett Érsek Atyánkat Hg. Primás Ő Emi-
nenciáját; kire a szótéljes értelmében alkalmazhatók a
zsolozsma szavai: „Ecce Sacerdos magnus, qui in die-
bus suis placuit Deo et inventus est justus, et in tempore
iracundiae factus est reconciliatio.“ — Lám a haragvó Ég
mily sokáig nem hullatá essejét megyénk földjére; vete-
ményeink, s ezzel reményeink is már fonnyadni kezdé-

nek; és ime az ur kedves főpapja engesztelő angyalkint, alig hogy megjelent köztünk, üde esső hullott a földre, sárguló vetéseink, fonnyadó reményeink új életre ébresztetének!

Ekkép Ó Eminentiaja áldást hozott, áldást adott nemcsak a szivekbe, de szeretjük hinni, miként általa, mint egykor Illés Imádsága által szállt, légyen áldás földjeink s mezeinkre. Adjon az ég több esőt, bővebb áldást, szeretett Érsek Atyánknak pedig adjon hosszú életet! Éljen, Éljen, Éljen sokáig!!!

Korláth.

Irodalmi figyelő.

— *Beküldetett.* Előfizetési felhívás két négy szólamú férfikarra irt magyar irányu misére.

„Schmidt Péter eme két miséjének szövege ép oly szép s magasztos, mint zenéje. A szóban forgó misék egyikében minden szám ezen viszsorral végződik: „Uram irgalmazz!“ melyre mindig más-más zenészeti kifejezést alkalmaz. Mind a kettőnek kidolgozása mesteri kézzől tanuskodik. Kiváló előnyei a következők: az egyes számok nem tulságosan hosszúk; minden szám vallási ihletetget lehel s a maga helyén mindig magasztos lendületben nyilatkozik anélkül, hogy csak egyszer is vadászná a hatást világi trivialitásokkal; az egyes szólamok könnyen folyók és énekelhetők, valamint vezetésök is mesteri, végre az egészen átvonuló alapszinezet arról tanuskodik, hogy a szerző mindvégig hű akart maradni a magyar szellem kifejezéséhez.“

„Míthogy ezen két mise főleg a magyar nemzet használatára van írva: óhajtandó volna, hogy a hazában minél nagyobb elterjedésnek örvendnének. Szorosán kath. s magyar szellemök mellett még azon előnnyel is bírnak, hogy a fiatal magyar zeneiróknak mintául szolgálhatnak a négyszólamu férfikarok s tételek szerzésénél. — Az egész dolgozatból látszik, hogy szerző nemcsak a vallásnak, hanem a haza fiatal zenésznemzedékének is szolgálatot akart tenni, amennyiben hosszú évek során át, s nagy fáradtsággal gyűjtött ebbeli tapasztalatait örömmel hagyományozza a tanulni vágyó ifjuságnak.“

Az elsorolt tekinteteknél fogva kívánjuk, hogy szerzőnek, mint hazánk egyik legérdemduzabb veterán zenetanárának a házában ezernél is többre menő tanítványai e jeles mű megszerzése s terjesztése által leróvhatnák iránta a kegyelet és elismerés hálaadóját.

E körülbelül 30 oldalra terjedő s egy nagyegyedréta laku füzetben megjelenendő, csinosan kiállítandó, partitúra- s négyszólamu férfihangra letett műnek előfizetési ára 2 fr. oszt. értékben, bolti ára 3 frt. leend.

Az előfizetési pénzek Schmidt Péterhez küldendők. Lakik Pécssett. A mű július hóban okvetlenül szétküldetik.

Dalárdák és templomok részére külön szóla-

mok is rendelhetők meg. *Egy-egy szőlampéldány ára 25 kr. oszt ért.*

Szép alkalom végtére a dalárdák, növeldek és templomok közpénztárából e magyar zamatu művet megrendelni. Szerk.

A magyar értékpapírok árfolyama

Pesten, 1865. május 31-én.

A befizetés összege		Végső eredmény		Árfolyam	Pénz		Áru		
ft.	kr.	ft.	kr.						
				A) Bank- és iparpapírok:					
500	—	48	50	Pesti kereskedelmi bank-részvények	700	—	715	—	
63	—	100	—	„ takarékpénztár „	960	—	985	—	
—	—	32	—	Budai „ „	420	—	430	—	
525	—	30	—	Budapesti lánczhíd „	350	—	305	—	
105	—	4	80	„ alagut „	62	—	65	—	
500	—	116	—	Pesti hengermalom-társaság részvények	1025	—	1040	—	
210	—	25	—	Pesti kereskedelmi testület épületi részvények	320	—	350	—	
315	—	125	—	Első m. ált. bizt. társ. „	735	—	760	—	
200	—	50	—	„Pannonia“ viszont-biz. társ. részvények	400	—	415	—	
1000	—	—	—	„Pannonia“ gőzmalmi társ. részvények	1400	—	1440	—	
40	—	3	50	Ó-budai takarékpénztár részvények	80	—	85	—	
50	—	—	—	Mátrai bánya-egylet „	—	—	50	—	
200	—	—	—	Első magyar iparbank részv. Pest-Losoncz-Beszterezehányai vasut- és Sz.-István köszénbánya társ. részvényei	90	—	95	—	
200	—	10	—	Első budai gőzmalmi-társaság-részvényei	538	—	545	—	
400	—	—	—	B) Földterhementesítési kötvények:					
				Magyarországi	74	50	75	50	
				Temesi	73	—	74	—	
				Horvátországi	75	—	76	—	
				Erdélyországi	71	—	72	—	
				C) Záloglevelek:					
				5 1/2 0 magyar földhitelintézeti záloglevelek	79	50	80	50	

A főnebb nevezett értékpapírokat illető szives megrendelések gyorsan és pontosan Adler L. által teljesítetnek.

Viszontlátáskor!

Istenem, mily nagy lányná levél,

Egy-két év is milyen változás;

Angyal szelid arcod hófehére

Mióta lett olyan lángrozsás? . .

Alig mult el egy pár rövidke év —

Isten e lányt angyallá tevéd! . .

Minő ajkak! mint a feslő rózsza

És a szemek! — mint az ég ha örül

Lelked! oh ez ékesség fénye,

Legszébb gyémánt, a gyémántok közül

Alig mult el egy pár rövidke év
Isten! e leányt angyallá tevéd.

Oh szivedet, e mennyet ismerni,
E szivből egy szót meghallani,—
És a hitetlen az üdvösségről,
S meggyőződésről fog vallani
Alig mult el egy pár rövidke év
Isten e leányt angyallá tevéd.

Edömer.

GABNAÜZLET.

Esztergom, június 3-án 1865. Mai hetivásárunkon
a gabnaárak voltak:

Buza 3 ft. — 3 ft. 20 kr. Kétszeres 2 ft. 50 kr. Rozs
2 ft. Arpa 1 ft. 60 kr. Zab 1 ft. 20 kr. Kukoricza
2 ft. Bécsi mérő szerint. —n.

Lotteria huzás.

Bécs, máj. 31-én. Buda, máj. 24-én.
63. 1. 26. 30. 33. 58. 14. 57. 80. 63.

Hirdetések.

Alulirt tisztelettel tudatja a nagyérdemű
közönséggel az általa hatósági engedély-
lyel „az uszodái helyiségében“ föllállított és
célszerűen felszerelt

TESTGYAKORLÓ- és VÍVÓ-INTÉZET

június 5-én leendő megnyitását, és bátor-
dik azt különösen a szülék és egyéb ked-
velők kegyes pártolásába ajánlani.

Tanórák:

Testgyakorlatban: naponkint reggeli 8
órától 10 óráig hölgyek.

Testgyakorlatban: naponkint délutáni 6
órától 8 óráig férfiak.

Tandíjak:

Testgyakorlatért: egy óra az
uszoda látogatóktól . . . 1 ft. 50 kr.

Testgyakorlatért: egy óra az
uszodát nem látogatóktól . . . 2 ft.

Az oktatás az intézet tulajdonosának szemé-
lyes felügyelete alatt ügyes, e célra meg-
nyert egyén által fog eszközöltetni.

A ruházatra nézve szóbeli utasítás adatik.

Az intézetbe való felvétel mától fogva
kezdődik.

A vívás iránti föltételek szóval közöl-
tetnek.

Több, egy családbeli tagért kevesebb fizetendő.

Korányi József,

uszoda-, testgyakorló- és vívó-intézet tulajdonosa.

Alulírott ajánja a legujabb divatú női, férfi és gyermek **szalma-
kalapokat**, legnagyobb választékú **napernyőket**, legfinomabb
női és férfi **kéztüket**, **férfingeket** és **nyak-kendőket**.
Továbbá minden színű **selyem szalagokat**, **4 legjobb fajú
kötő- és varró-czérnát** és mindenféle **rövidárukat**; csipke
kelme- himzett és más fehérneműeket

Fränkl Móricz

Takarékár épületben Esztergom.

Megrendelések a legpontosabban teljesítetnek. (4—6)

Alulírott a takarékpénztári épületnek budautezára fekvő ré-
szében levő boltomban, nagyobb mennyiségben találtató **fehér és
sárga bádognál készült konyha és kertbelli nagyobb és
kisebb-féle edényeket, formákat** legujabb izlés szerinti **kalt-
kákat Petroleum lámpákat** sat. legjutányosabb ár mellett —
a n. é. közönségnek ajánlani bátorodom.

Plattner Ferencz bádogos

(3—6) Lakásom viziváros Czinnemann-féle házban.

Fényképészeti jelentés.

SCHÖNWALD B. S.

fényképész Bécsből (fölnem cserélendő az itt ismeretes Schönwald ural.)
Ajánlja magát, csak rövid ideig tartó itt léte alatt kitünően sikerülni
szokott **grafikai arczképek, Chromo-fotografák olaj-
és vízfestemények, rézmetszetek és okiratok másola-
tainak készítésére**, valamint holttestek, siremlékek és tájak le-
vételére.

Fényképészeten való oktatásra is vállalkozik a legujabb gya-
korlati tapasztalatok nyomán, mérsékelt díj mellett.

Miután alulírott csak sikerült arczképeket ad át, következő árak
mellett.

12 darab arczkép, látogatási jegy alakban 3 ft. 80 kr.

6 " " " " " " 2 " 20 "

2 " " " " " " 1 " — "

12 darabnak megrendelője azonfölül még egy szép ingenképet is kap,
annálfogva a t. cz. közönséget működéséről való meggyőződésre alá-
zattal meghívja.

Schönwald B. S. fényképész Bécsből.

A fölvételi helyiség, Dunautezán Etterféle ház hátsó lakában van.

Mely szerint köztudomásra adatik, hogy a **vörösrákhöz
czimzett fűszerkereskedésben létező**

gőzmalmi lisztraktárban

a legfinomabb dara, buza és rozsliszt minden mennyiségben kaphatók.

Nro 1	Buza liszt	8 ft. — kr.
" 2	" " " " " " " " " " " "	6 " 70 "
" 3	" " " " " " " " " " " "	5 " 60 "
" 4	" " " " " " " " " " " "	4 " — "
" 5	" " " " " " " " " " " "	2 " 80 "
" 1	Rozsliszt kivonat	4 " 80 "
" 2	" " kenyérnek	3 " 50 "
" 1	Dara	8 " — "

Alulírt ajánlja a nagyérdemű közönségnek újontabban fölszerelt bel-
és külföldi tárgyakkal ellátott norinbergi disz és rövidáru kereske-
dését melyben különösen ajánlja a n. é. k. a legujabb selyem és
más anyagokból ellátott **napernyőt**, igen jutányos árban, legujabb
női szijak, továbbá valódi **Pottendorfer pamutját**, mely je-
lenleg 10 százalékkal olcsóbban árultatik, szintén mindenféle Cseh-
országban készült **hangszereivel** jutányos árban kedveskedik,
továbbá **ujabbféle gyermekjátékokkal** nagyon olcsó **Petro-
leum lámpák** utazó **Podgyáz ládák** minden formájú **tajt
pipák** és **szopókák**, melyeknek valódiságáért kezkesedik. Ugy-
szintén tudtára adja a nagyérdemű közönségnek, hogy megkapta
raktárát a híres **komáromi** és **pozsonyi pipaszáraknak**,
melyeket jelenleg sokkal jutányosabban ajánl, egyszersmind hozzávaló
igen jó **selmeczi pipák** is vannak nagy választásban. **Floren-
tini szalmakalapok** raktárát, valamint a váci fegyenczárban
készült, ugyszintén nádból font kalapokat melyeknek csodálatos ol-
csó árát tudatja.

Fölsőbb engedelem utján nyereendő fegyverengedélylyel ellátottak
számára szolgál egyszersmint dupla valódi **glütigi sodrony cső-
vű fegyverekkel**, melyeknek ára kezkesedik 25 ftól tel felé, **le-
fosé** szintén legfinomabb **sodrony csővek**, melyeknek ára 50
ftól 65 ftig, a hozzá tartozó vadászeszközök is kaphatók.

Pósta megrendelések pontosan teljesítetnek.

Ékesy Ede,

Muzsik-féle házban kispacson.